OPTREDEN TIJDENS UIT DE HAND LOPENDE/ GELOPEN SITUATIES

(Interventions en situations dégradées)

Tijdens het BVV-congres hadden we twee Franse specialisten te gast die zich toeleggen op 'situations dégradées' of uit de hand lopende interventiesituaties.

Patrick Ponzoni was tot zijn vijfenvijftigste politie - officier. Nu werkt hij voor de SDIS 34 (brandweerzone rond Montpellier). Hij legt zich toe op de samenwerking politie-brandweer en op het ontwikkelen en aanleren van technieken en procedures voor brandweer om om te gaan met optreden tijdens moeilijke situaties (rellen, amok, agressie, terreur ...).

Christian Bodin was lange tijd verpleger bij de brandweer van Parijs en werkt nu voor het Institut International de Gestion des Crises Humaines. Terwijl Patrick zich vooral toelegt op de tactische kant van de zaak, is Christian meer gespecialiseerd in de soft skills om zulke zaken aan te pakken, zoals bv. menselijke gedrag (slachtoffer, dader én hulpverlener) in crisissituaties en onderhandelingstechnieken. Beiden vullen elkaar dus perfect aan.

'Situations dégradées' is een term die ze zelf geïntroduceerd hebben. Voorheen sprak men van 'violence urbaine' (stedelijk geweld). Volgens Patrick was dit te stigmatiserend voor bepaalde bevolkingsgroepen. De nieuwe term is neutraler, en kan inderdaad gaan over situaties met allochtone jongeren in bepaalde wijken in grootsteden, maar dekt ook situaties met op hol geslagen (autochtone) voetbalsupporters of dronken cafébezoekers in kleinere gemeenten.

Tijdens het congres hebben ze drie Franse procedures getoond voor wat zij noemen niveau 1 en 2. Het niveau wordt bepaald bij de oproep. Zo kan de combinatie van bepaalde parameters, zoals buurt, tijdstip, weersomstandigheden, aard van de oproep (bv. vuilnisbakbrand) leiden tot een versterkte uitruk. Principe is om zoveel mogelijk samen met de politie op te treden, maar toch als brandweer ook voor de eigen bescherming te zorgen. De versterkte uitruk kan bestaan uit extra bemanning (bv. vier ambulanciers ipv drie) of een extra autopomp en commandovoertuig.

Beide heren zijn ook betrokken bij het ontwikkelen van anti-terreur operaties voor de brandweer. Als je wilt weten waar ze zoal mee bezig zijn, kun je ze gemakkelijk volgen via LinkedIn.

SCENARIO 1 - OPROEP VOOR EEN MOGELIJK GEWAPEND OF GEWELDDADIG SLACHTOFFER

Aan de hand van een aantal parameters (tijdstip, buurt, aard verwondingen ...) weten de ambulanciers via de dispatching dat ze extra moeten opletten. In Frankrijk is de (brandweer)ambulance standaard bemand met drie man. Het voertuig komt aangereden zonder sirene of blauwe lichten. De ploegleider geeft aanwijzingen waar het voertuig moet staan, m.n. in de vluchtrichting. De bemanning stapt behoedzaam uit en speurt de omgeving af.

De ambulanciers stellen zich op rond het slachtoffer: iemand voor en iemand aan elke kant. Dit wordt de **methode van de driehoek** genoemd. Dit zorgt ervoor dat een mogelijk agressief slachtoffer minder snel zal uithalen en dat de ambulanciers elkaar- indien nodig - kunnen beschermen. De ploegleider zegt het slachtoffer dat ze zijn lichaam zullen aftasten, zogezegd als 'medisch onderzoek' om te zien of hij nog ergens pijn heeft. In werkelijkheid gaan de ambulanciers na of het slachtoffer ergens een wapen verborgen heeft. Te allen tijde moet er voor gezorgd worden dat het slachtoffer geen wapen mee heeft in de ziekenwagen. Als hij daar uithaalt, zijn de mogelijkheden om zich te beschermen veel kleiner. In het eerste deel van het scenario is het slachtoffer 'clean' en kan hij meegenomen worden voor verzorging.

In het tweede geval heeft het slachtoffer een mes in zijn zak. Er wordt gevraagd zijn handen uit zijn zakken te halen. Op dat moment haalt het slachtoffer uit naar de hulpverleners. Een van ambulanciers, steeds in driehoek rond het slachtoffer, duwt het slachtoffer weg zodat die zijn evenwicht verliest en ze vluchten alle drie onmiddellijk weg. Nooit proberen om het slachtoffer te overmeesteren. Zodra er wapens in het spel zijn, wordt het overgelaten aan de politie.

SCENARIO 2 - VUILNISBAKBRAND IN EEN 'WARME BUURT'

Oproep vuilnisbakbrand. Doordat dit op een avond in een 'warme buurt' (quartier chaud) is, is de brandweerploeg extra alert. Mogelijk is de brand aangestoken door jongeren die zich vervelen. Er wordt low profile aangereden (geen lichten, geen geluid). De voertuigen worden zo opgesteld, dat ze bij problemen meteen kunnen wegrijden. Eerst stapt de bevelvoerder uit van de autopomp. Na zijn – in deze demo haar - teken stapt de bemanning uit en stelt zich defensief op rond het voertuig.

De LVO gaat samen met de bevelvoerder van de autopomp en een brandweerman de brand verkennen (hier mooi geensceneerd dank zij de firma Haagen). Merk op dat de rest van de bemanning bij de autopomp blijft, met het gezicht richting gevaar (= brand én jongeren). Na de verkenning vordert een binoom olv de bevelvoerder om het brandje te blussen (let niet op de kleur van de pakken, door de samenstelling van de demoploeg klopt deze niet).

Plotseling beginnen de jongeren met projectielen (stenen ...) te gooien naar de brandweerlieden. We gaan er hier van uit dat er (nog) geen politie is. De bevelvoerder of LVO roept onmiddellijk terugtrekken. Iedereen vlucht naar zijn voertuig, met achterlating van materiaal. De voertuigen, opgesteld in de vluchtrichting, rijden onmiddellijk weg.

SCENARIO 3 - GEVECHT IN EEN DISCOTHEEK

Ongeacht de inzet van de politie, rukt de brandweer versterkt uit:

- Ziekenwagen met vier man in volledige (brand)interventiekledij en helm
- Commandowagen met officier en chauffeur (in Frankrijk: model jeep)
- Autopomp ter versterking met vier man (in Frankrijk gebruikt men hiervoor bij voorkeur bosbrandweerwagens.)

De wagens staan op een lijn in de richting van de vluchtweg. De bemanning AP stelt zich op rond de achterdeur van de ziekenwagen met gezicht naar publiek (dronken discotheekgangers).
Het slachtoffer ligt binnen. De vier ambulanciers rijden met de brancard; de bemanning van de autopomp loopt er rond met gezicht naar het publiek. De bedoeling is het slachtoffer zo vlug mogelijk op de brancard te leggen en te gaan (pick and run). Geen onderzoek of verzorging ter plaatse.

Plots komt de menigte in beweging en beginnen ze de hulpdiensten te bekogelen met wat er ook maar te vinden is op straat. De bemanning van de AP houdt de menigte weg van de brancard en beschermt het opgepikte slachtoffer. Na inladen van de patiënt wordt meteen in kolonne vertrokken.

Met dank aan de brandweerlieden en ambulanciers van Brandweerzone Centrum die samen met de jeugdbrandweer van Zelzate, Meetjesland en Zuid-Oost ingezet werden voor deze demo.